

OD 1972 R.

BRZESKI GRYF

WWW.GRYF.BRZESKO.PL

BIULETYN

NR 87

CZERWIEC

2025

3 maja 2025 r. – uroczystości Święta Konstytucji 3 Maja

Członkowie BT „Gryf” Panowie Janusz Mytkowicz i Jerzy Ożegalski uczestniczyli w Mszy św. w intencji Ojczyzny w kościele parafialnym pw. NMP Matki Kościoła i św. Jakuba Apostoła w Brzesku. Następnie wraz z pocztami sztandarowymi i licznymi delegacjami społeczności brzeskiej, udali się pod Pomnik Nieznanego Żołnierza, gdzie złożyli wiązanek kwiatów.

24 kwietnia 2025 r. - 180-lecie Browaru OKOCIM

W dawnym Pałacu Goetzów-Okocimskich odbyło się świętowanie 180-tej rocznicy założenia Browaru Okocim. Przybyło wielu znamienitych gości z terenu całego kraju oraz przedstawiciele władz państwowych i samorządowych wszystkich szczebli. Jak zawsze Browar zorganizował uroczystość na bardzo wysokim poziomie i obfitującą w szereg atrakcji, które trwały do późnych godzin nocnych. Myślą przewodnią całego spotkania było przybliżenie ponad 300 osobowej widowni przeszłości, teraźniejszości oraz fascynującej przyszłości stojącej przed Browarem Okocim.

Przeszłość:

Historia Browaru Okocim sięga 1845 roku, kiedy to Jan Ewangelista Goetz ze swoim współnikiem zdecydował się zainwestować w budowę małego browarku, z możliwością jego rozbudowy w kolejnych latach. Pomimo niesprzyjających warunków politycznych, klęsk nieurodzaju, ubóstwa wśród ludności Galicji, już po 50 latach decyzja ta przyniosła doskonałe rezultaty. Browar stał się jednym z największych, zajmując piąte miejsce, wśród ponad 1200 browarów w Cesarstwie Austro-Węgierskim. W kolejnych dekadach browar dynamicznie się rozwijał, szybko zyskując pozycję jednego z największych producentów piwa.

O trzech pokoleniach rodu Goetzów władających browarem przez 94 lata opowiedział były prezes Okocimskich Zakładów Piwowarskich Mieczysław Mietła.

Teraźniejszość:

Okocim od 1996 roku należy do jednego z największych producentów piwa na świecie Koncernu Carlsberg, a Okocim jest największym browarem w grupie Carlsberga. Przez ostatnie lata rynek piwny w Polsce rozwijał się dynamicznie i osiągnął pewną stabilizację na europejskim poziomie. Przy restrykcyjnej polityce podatkowej państwa, piwo przestaje być konkurencyjne względem alkoholi wysoko procentowych i wina. Biorąc pod uwagę zmieniającą się sytuację na rynku, Browar Okocim wychodząc jej naprzeciw zainstalował jako pierwszy w Polsce linię do produkcji piwa bezalkoholowego i rozwinął szeroką ofertę podaży napojów bezalkoholowych.

Obecnie w browarze pracuje ponad 300 osób, a wraz z obsługą zewnętrzną ponad 400 osób. To właśnie im dedykowany jest jubileuszowy film dokumentalny „Czwarty składnik – ludzie Browaru Okocim” w reżyserii Tomasza Okulicza. Premiera filmu miała miejsce właśnie podczas uroczystego jubileuszu, a dziś obejrzeć można go w serwisie YouTube (<https://www.youtube.com/watch?v=HvYlmjcaPIA>).

Przyszłość

Przyszłość browaru to nie tylko działania mające na celu walkę na konkurencyjnym rynku i rozwój mocy produkcyjnych. To również inicjatywy lokalne realizowane wraz z władzami gminy. Najważniejsza z nich to plan budowy Okocimskiego Centrum Dziedzictwa im. Jana Ewangelisty Goetza, które docelowo ma mieścić się w browarnianych zabudowaniach, głównie w historycznych pomieszczeniach starej słodowni i dawnym spichlerzu.

Na zakończenie części konferencyjnej uroczystości, na ekranie telebimu pojawił się Jan Ewangelista Goetz i przy pomocy sztucznej inteligencji przemówił, że z *niecierpliwością wyczekuje kolejnych 180 lat wypełnionych innowacjami.*

Zabytki Ziemi Brzeskiej wg Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce¹

DOMOSŁAWICE

Kościół Parafialny p.w. Nawiedzenia N. P. Marii. Kaplica drewniana z 1630 r. Obecny kościół murowany z 1789 r. Orientowany. Prezbiterium zamknięte wielobocznie; przy nim od północy zakrystia. Szersza nawa prostokątna. Wewnątrz stropy. Od frontu kwadratowa wieża, drewniana na słup, na podmurowaniu, o ścianach pochyłych z trzema kondygnacjami, nakryta hełmem barokowym. Na tyle prezbiterium w ujęciu architektonicznym rzeźbiony Ogrojec powstały ok. 1860 r. W ołtarzu głównym obraz Matki Boskiej Częstochowskiej z wieku XVII(?).

Chrzcielnica kamienna z 1490 r., z pokrywą drewnianą z 1839 r. Stacje Męki Pańskiej z 1840 r. Portret ks. Jana Pawlika z połowy w. XIX.

¹W kolejnych numerach Biuletynu Gryf prezentować będziemy Zabytki Ziemi Brzeskiej, jakie znalazły się Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce, tomie I *Województwo Krakowskie* pod redakcją doc. dr Jerzego Szablowskiego, zeszyte 3 *Powiat Brzeski* opracowanym przez Józefa E. Dutkiewicza. Katalog ten wydany był na początku lat 50. XX wieku przez Biuro Inwentaryzacji Zabytków Ministerstwa Kultury. Powiat Brzeski w roku 1951 obejmował nieco inny (większy) obszar niż ten w dniu dzisiejszym, ale prezentować będziemy tu wszystkie wymienione w tym katalogu zabytki. Większość zdjęć prezentowanych w tym rozdziale jest autorstwa Pana Marka Sztorca, który udzielił zgody na ich publikację w naszym Biuletynie.

Dwie puszki z wieku XVII. Lichtarze z wieku XVIII. Kociołek na wodę święconą z wieku XVIII. Fragmenty ornatów z tkanin, z inicjałami i herbem Topór, z wieku XVIII. Wszystkie przedmioty z XV—XVIII wieku zostały tu przeniesione ze skasowanej w 1796 r. kaplicy w Melsztynie. Trzy dzwony z 1638, 1833 i 1854 roku.

Figura przydrożna. Kamienna. Posąg św. Jana Nepomucena na postumencie z 1729 r. Przeniesiona i odnowiona w 1849 r.

GNOJNIK

Kościół Parafialny p.w. św. Marcina. Wzmiankowany w latach 1325–1327. Obecny konsekrowany w 1382 r. W latach 1575—1617 zajęty przez arian. W 1656 r. spustoszony przez Węgrów. Orientowany. Murowany. Prezbiterium dwuprzęsłowe, o zamknięciu wielobocznym, nakryte sklepieniem krzyżowym z żebrami, przechodzącymi w służki oparte na gzymsie profilowanym. Szersza nawa kwadratowa, nakryta pułapem. Łuk tęczy ostry, z wałkiem w kluczu. Przy prezbiterium od północy zakrystia, przy nawie od południa kruchta, od zachodu kruchta-wieża.

Ta ostatnia o trzech kondygnacjach; dolna, stanowiąca właściwą kruchtę, otwarta do nawy arkadą o łuku spłaszczonym; środkowa, mieszcząca chór muzyczny, arkadą ostrołukową z kruchtą dojście na chór muzyczny, a stąd na strych kościoła o przeznaczeniu obronnym. Na zewnątrz szkarpy i cokół gotycki; pod oknami prezbiterium gzyms kapnikowy. U góry pod dachem okienka-strzelnice. Dołem wokół ścian kościoła prostokątne nisze mieszczące stacje Męki Pańskiej z XIX wieku. Nad kruchtą południową zegar słoneczny z XVII—XVIII wieku. Zakończenie wieży, szczyty i wieżyczka na sygnaturkę projektu *Zygmunta Hendla* z końca XIX w. Portal południowy w nawie (częściowo zamurowany) profilowany, z płaskim przeźrocem i pinaklami, gotycki. Portal zachodni okrągło-łukowy, z niszą i posągami Matki Boskiej, z XVII w. Ołtarz główny późnobarokowy z XVIII wieku. Tabernakulum ściennie w formie czworobocznej wnęki z wimpergą, gotyckie. Szafka ścienna na oleje święte z XIV wieku. Dwa konfesjonały barokowe. Lawaterz kamienny, gotycki. Świecznik kryształowy z XVIII w. Portret proboszcza z połowy XIX wieku. Epitafia marmurowe: 1. Anny Korduli XVIII w.; 2. Salomei Petryczynowej (zm. 1794); 3. Romana Petryczyna, fundatora ołtarzy, z końca XVIII w. Kielich późnobarokowy. Ornaty z haftem wczesnobarokowym, z kościoła pokarmelickiego w Wiśniczu.

Dwór. Murowany. Parterowy. Prostokątny, dwutraktowy. Dach czterospadowy. Obrazowania okien i boazerie wnętrza neogotyckie z początku XIX wieku. Od południa podest, od wschodu ganek na kolumnach,

Figura przydrożna. Kamienna. Posąg św. Jana Nepomucena na postumencie z herbem Prus z 1732 r., restaurowany w 1901 r.

GOSPRZYDOWA

Kościół Parafialny p.w. św. Urszuli. Pierwotny z 1326 r. Obecny zbudowany w 1697 r. Orientowany. Drewniany, konstrukcji zrębowej. Prezbiterium o zamknięciu wielobocznym, przy nim od północy zakrystia. Szersza nawa prostokątna. Przed frontem na całej szerokości przedsionek, sięgający wysokością do okapu dachu. Wewnątrz pozorne sklepienia kolebkowe, w nawie z płaskimi odcinkami stropowymi po bokach. Dach o jednej kalenicy, gontowy. Gonty na kalenicy wycinane

w ząbki. Wieżyczka na sygnaturkę kształtu barokowego. Od frontu i północy otwarte soboty na fazowanych słupach z zastrzałami. Wejście zachodnie zaakcentowane otwartym przedsionkiem. Ołtarze główny i boczny lewy barokowe z XVII w.; w głównym obraz Matki Boskiej, istniejący już w 1698 r.. Ołtarz boczny prawy barokowy z XVIII w. Ambona barokowa z XVII w. Chrzcielnica kamienna, z herbem Strykoń Wielogłowskich, z XV w. Świecznik kryształowy z XVIII w.

ONI TWORZYLI HISTORIĘ ZIEMI BRZESKIEJ

Ks. Kazimierz

KOPACZ

(24.10.1928 - 22.10.1989)

Ks. Kopacz był synem Stanisława i Katarzyny z domu Kotlarz i urodził się w Szynwałdzie 24 października 1928 roku jako drugie z czworga dzieci. Po ukończeniu szkoły podstawowej, rozpoczął jeszcze w czasie wojny dalszą naukę i na kompletach tajnego nauczania ukończył trzy klasy gimnazjalne. Po zakończeniu działań wojennych wstąpił do Małego Seminarium i kontynuował naukę w I Liceum Ogólnokształcącym im. Kazimierza Brodzińskiego w Tarnowie, gdzie w okresie od lutego 1945 roku do lipca 1946 roku ukończył metodą skróconą dalsze trzy klasy i zdał egzamin dojrzałości.

Po maturze wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie. Dnia 29 kwietnia 1951 roku przyjął święcenia kapłańskie z rąk bpa Jana Steny w katedrze tarnowskiej i niemal równocześnie uzyskał na Uniwersytecie Jagiellońskim tytuł magistra teologii.

ks. Kazimierz Kopacz – początek lat 50.

Pierwszą placówką duszpasterską był wikariat w Cieżkowicach, gdzie swoją pracowitością, poważnym traktowaniem obowiązków i godnym życiem kapłańskim zasłużył na wielokrotne pochwały wypisywane w corocznych sprawozdaniach przesyłanych do Kurii. W roku 1958 ks. Kopacz dostał aplikatę do parafii św. Józefa w Tarnowie, gdzie oprócz obowiązków wikariusza i katechety został mianowany kapłanem szpitala tarnowskiego i pełnił tę funkcję nieprzerwanie przez 8 lat. Swoją delikatnością, cierpliwością i życzliwością zyskał szacunek personelu szpitalnego i wdzięczność pacjentów. Cieszył się uznaniem swego proboszcza, ks. prałata Jana Marszałka, a i sam wiele się wtedy nauczył, obserwując zabiegi proboszcza wokół budowy kościoła i plebanii.

W grudniu 1961 roku otrzymał kościelne odznaczenia Expositorium canonicale za swoją kapłańską postawę i oddanie Bożej sprawie. Pięć lat później pismem Kurii Diecezjalnej z 12 lutego 1966 r. został mianowany wikariuszem adiutorem proboszcza w Jadownikach, ks. Franciszka Piękosia. Ta nominacja czyniła go faktycznym administratorem tej parafii. Siedem miesięcy później 15 września tego roku, ks. Biskup przekazał mu urząd dziekański w dekanacie brzeskim, a niedługo potem obdarzył ks. Kopacza przywilejem noszenia Rokiety i Mantoletu. W Jadownikach był do czerwca 1969 roku. Zdążył przeprowadzić pewne prace remontowe, urządził salę katechetyczną przy nowej Szkole Podstawowej nr 2 i założył instalację elektryczną w kościele na Bocheńcu, nie wspominając już o pracach na dziesięciohektarowym gospodarstwie plebańskim.

Trzy lata i cztery miesiące trwało duszpasterzowanie ks. Kopacza w Jadownikach. 14 czerwca 1969 r. otrzymał nominację na wikariusza adiutóra ustępującego z probostwa ks. Stosura. Faktycznie stał się administratorem parafii brzeskiej. 31 grudnia 1970 r. otrzymał z Kurii Diecezjalnej dekret mianujący go proboszczem naszej parafii.

Jego działalność jako proboszcza szła w dwóch kierunkach: sprawy budowlane i posługi duszpasterskie, czyli innymi słowy troska o Kościół w wymiarze materialnym i o Kościół duchowy, jaki stanowią wierni. Najpierw jednak uporządkował sprawę granic parafii brzeskiej, które nie pokrywały się z granicami miasta. Ludzie mieli problemy. Mieszkali już w Brzesku, do kościoła mieli kilka minut, a należeli do sąsiednich parafii. Dekret Kurii Diecezjalnej z dnia 15 listopada 1969

roku ostatecznie uregulował tę sprawę, rozszerzając granice parafii do granic miasta i tak ilość wiernych wzrosła o około 2100 osób.

Ks. Kopacz przystąpił w lipcu 1971 r. do budowy nowej plebanii. Dwa lata później, 25 lipca 1973 r. w odpust parafialny bp Jerzy Ablewicz poświęcił nową plebanię. Potem trwały jeszcze prace wykończeniowe i porządkowe, ale księża mogli już zamieszkać pod jednym dachem.

Teraz przyszła kolej na kościół. Starania trwały około 9 lat. W tym okresie zmienił się podział administracyjny Polski i Brzesko znalazło się w województwie tarnowskim, co wydłużyło starania o potrzebne zezwolenie. Ostatecznie takie pozwolenie parafia otrzymała 17 maja 1979 r. i 4 czerwca, w uroczystość NMP Matki Kościoła, odprawiono w tej intencji Mszę św., a nazajutrz rozpoczęły się wykopy. Parafianie z radością i zapałem brali udział w pracy społecznej, o czym świadczy fakt zapisany w Kronice Parafialnej, że w pierwszym roku przepracowali społecznie prawie 30 tysięcy godzin roboczych. W następnych latach prace posuwały się równie szybko i mimo stanu wojennego w Boże Narodzenie 1982 r. ks. biskup Jerzy Ablewicz odprawił pierwszą Pasterkę w murach nowej świątyni. Pozostała jeszcze sprawa domu katechetycznego do nauki religii. Dotychczas odbywała się ona w różnych punktach katechetycznych prowizorycznie dostosowanych do potrzeb katechizacji. Ks. Kopacz postanowił na ten cel zaadoptować istniejące budynki gospodarcze - zwłaszcza starą, zabytkową stodołę. Potrzebne zezwolenia otrzymał 6 lipca 1984 r. Prace rozpoczęto w kwietniu 1985 r. i trwały one do grudnia 1987 r. Księża katecheci weszli z nauką religii do nowego budynku dopiero po feriach zimowych w roku 1988.

Tak więc ks. Kopacz zrealizował jeden kierunek działalności i zasłużył na miano budowniczego trzech wielkich obiektów parafialnych. Drugi kierunek pracy to budowanie kościoła Bożego w sercach parafian. Sprawa o wiele trudniejsza, bo dotyczyła głoszenia Ewangelii, aby wpływała ona na życie codzienne wiernych. Dlatego ks. Kopacz wykorzystywał wszystkie środki duszpasterskie, które temu służyły. Słusznie uważał, że najważniejsze to ołtarz, konfesjonał i ambona. Był rozmiłowany w liturgii eucharystycznej i - jak zgodnie mówią świadkowie - z wielką pobożnością i skupieniem celebrował Mszę św. Cieszył się wzrastającą frekwencją na niedzielnej Mszy św. Z radością obserwował wzrost liczby rozdawanych Komunii Św., która

według prowadzonej rokrocznie statystyki w ciągu 16 lat duszpasterzowania wzrosła ponad czterokrotnie z 85 tysięcy w 1970 roku do 386 tysięcy w roku 1985.

Z uwagą obserwował też przygotowywanie dzieci do I Komunii św. i organizację samej uroczystości. Potem w Kronice Parafialnej dokładnie odnotowywał ich liczbę i snuł od czasu do czasu refleksję nad wpływem tej uroczystości na późniejsze życie dziecka. Martwiło go to, że wzrost rozdawanej Komunii św. słabo wpływa na ogólny poziom moralności w parafii, na kierowanie się zasadami wiary i motywami religijnymi w postępowaniu. Z bólem odnotowywał w Kronice rosnącą liczbę małżeństw cywilnych, łatwość rozwodów, wzrastającą ilość wypitego alkoholu. To go martwiło i zmuszało do stawiania sobie pytania, co robić, aby temu zapobiegać. Lekarstwo na te objawy zła widział w corocznych rekolekcjach, okresowych misjach parafialnych i spowiedziach tak okolicznościowych, jak i codziennych dyżurach w konfesjonale. Tych spraw bardzo pilnował. Dużo serca wkładał w dobieranie odpowiednich kaznodziei, starannie przeprowadzał modlitewne przygotowanie parafii i pilnie obserwował, jakie skutki odnoszą głoszone nauki, czy trafiają do serc słuchaczy i czy frekwencja jest dobra. Mierzył ją ilością wysłuchanych spowiedzi. Rok w rok opisywał to szczegółowo w Kronice Parafialnej. Widać, jak mu to leżało na sercu. Można bez przesady powiedzieć, że parafia była centrum jego życia. Parafianie to widzieli i umieli docenić.

Ks. Kopacz był także wytrawnym kaznodzieją. Do kazań i wszelkich przemówień starannie się przygotowywał, był czytany i korzystał z wielu książek. *„Mówił spokojnie, jasno, logicznie, a jednocześnie ciepło. Jego kazania słuchało się zawsze z dużym zainteresowaniem”* - napisał jeden z wikariuszy. Zostawił po sobie obfity zbiór kazań na różne tematy i na tej podstawie powstała nawet praca doktorska.

Spośród jego rozlicznych działań duszpasterskich w parafii i poza nią wspomnieć można, że w marcu 1976 roku został członkiem Rady Duszpasterskiej Sanktuarium Bocheńskiego, w listopadzie tego roku proboszczem konsultorem prosynodalnym, a w styczniu 1982 roku kapelanem Domu Opieki Społecznej na Brzezowcu.

W życiu osobistym ks. Kopacz robił czasem wrażenie człowieka zimnego, zamkniętego w sobie i sztywnego. W rzeczywistości miał w sobie dużo serca i wrażliwości na drugiego

człowieka. Był człowiekiem inteligentnym, odważnym, pracowitym, wytrwałym i odpornym na ból fizyczny. Ta pracowitość sprawiała, że rzadko pozwalał sobie na chwile relaksu i prawdziwego odpoczynku. Właściwie to nigdy nie korzystał należycie z urlopu, bo w jego czasie zazwyczaj pozostawał w parafii i porządkował księgi metrykalne. W kontaktach z ludźmi dawała znać o sobie pewna zasadniczość jego charakteru. Miał swoje zdanie, umiał je obronić i nie dawał się tak łatwo przekonać, co nie ułatwiała mu życia. Sam się do tego przyznawał, gdy w testamencie napisał: „*Nie byłem człowiekiem łatwym i nieraz sprawiałem trudności swoim nonkonformizmem*”

Z jego zdrowiem było różnie. Robił wrażenie człowieka zdrowego i silnego, a przecież tak nie było. Nieraz miał do czynienia z lekarzami, a lekarstwa zażywał od dawna. Na dobitkę był namiętym palaczem i to mu też zdrowia nie dodawało. Poważnie zachorował 3 sierpnia 1989 roku. Umarł w niedzielę 22 października 1989 roku, w godzinie porannej Mszy św. Pogrzeb odbył się 25 października; Mszy św. o godzinie 11.00, koncelebrowanej przez około 190 kapłanów przewodniczył bp P. Piotr Bednarczyk z udziałem bp Józefa Gucwy.

Kondukt pogrzebowy na cmentarz komunalny był prawdziwą manifestacją czci i wdzięczności dla zmarłego Proboszcza. W kondukcje szły liczne poczty sztandarowe, naliczono 84 delegacji z wieńcami, szli kapłani, koncelebranci, 68 sióstr zakonnych oraz nieprzeliczona rzesza wiernych z Brzeska i okolicy. Jego ciało złożono w grobowcu księży na cmentarzu komunalnym w Brzesku.

(Na podstawie książki ks. Franciszka Kostrzewy „*Duszpasterze fary brzeskiej 1443-2007*”, Brzesko 2008.)

Redakcja Biuletynu GRYF: Mieczysław Mietła i Jerzy Ożegalski

Oprawa graficzna Biuletynu GRYF: Mateusz Zięba

Zachęcamy do odwiedzenia naszej strony internetowej www.gryf.brzesko.pl

Znajdziecie tam Państwo m.in. galerie zdjęć związane z tekstami zamieszczonymi w Biuletynie